THE ברכות RECITED FOR ברכות

The source for reciting a ברבה פרק התורה is the following: קריאת התורה is the following: נחמיה פרק ח' פסוק ה'–וַיִּפְתַּח עֶּוְרָא הַפַּפֶּר לְעֵינֵי כָל הָעֶם כִּי מֵעַל כָּל הָעֶם הָיָה וּכְפִּתְחוֹ עָמְדוּ כָל הָעֶם נִימְל יְנִינָי בְל הָעֶם אָמֵן אָמֵן בְּמֹעַל יְנִיהֶם וַיִּקְרוּ וַיִּשְׁתַּחָן לה' פסוק ו–וַיְבָרֶך עֶוְרָא אֶת ה' הָ–אֱלהִים הַגְּּדוֹל וַיַּעֲנוּ כָל הָעֶם אָמֵן אָמֵן בְּמֹעַל יְנִיהֶם וַיִּקְרוּ וַיִּשְׁתַּחָן לה' אָפַיִם אַרְצָה:

In Newsletters 2-17 and 2-18, we learned the source for first reciting: ברבו: דברים פרק לב', ג'–בי שם ה' אקרא הבו גדל לא–להינו.

We can add the following to our understanding of the במוק:

רש"י–כשאקרא ואזכיר שם ה' אתם הבו גודל לא–להינו וברכו שמו. מכאן אמרו שעונין ברוך שם כבוד מלכותו אחר ברכה שבמקדש:

The שפתי חכמים questions "רש"י's comment and responds:

ואם תאמר: דילמא עניית אמן. ותו מגליה לפרש במקדש, דילמא במדינה נמי? ויש לומר הואיל דכתיב הבו גודל, ואמן לאו גדולה היא, אלא האמנת דברי המברך. וכתיב נמי כי שם ה' אקרא משמע שם של ד' באותיותיו, ואסור להזכיר השם של ד' בגבולין כי אם במקדש היו מזכירים השם באותיותיו.

The requirement to perform an act that is described as: גדולה is found in the following: מסכת סופרים פרק יג' הלכה ה'-מי שהוא אוחז ספר תורה, נחלקו שני תנאים בדבר, חד אמר פותח ורואה ומברך. רבי זעורה אבא בר ירמיה רב מתנה בשם שמואל הלכה כמי שהוא אומר פותח ורואה ומברך. ומה מעם, וכפתחו עמדו כל העם; ומה כתיב בתריה, ויברך עזרא את י-י הא-להים הגדול. במה גידלו? רבי גידל אמר בשם המפורש, רב מתנה אמר בברכה גידלו.

identify the group is important in an open area like a marketplace where there is a constant flow of people. Does this concept explain the following גמרא that we previously quoted: תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כא' עמ' ב'–אין פוחתין מהן ואין מוסיפין. תנא: הפותח מברך לפניה, והאידנא דכולהו מברכי לפניה ולאחריה – היינו מעמא דתקינו רבנן: גזירה משום הנכנסין ומשום היוצאין.

This is in contrast to the משנה:

מסכת מגילה דף כא' עמ' א'–משנה. הקורא את המגילה עומד ויושב. קראה אחד, קראוה שנים יצאו. מקום שנהגו לברך יברך. ושלא לברך לא יברך. בשני וחמישי, בשבת במנחה קורין שלשה, אין פוחתין מהן ואין מוסיפין עליהן, ואין מפטירין בנביא. הפותח והחותם בתורה מברך לפניה ולאחריה.

At the time of the משנה, the requirement to recite ברכו and the opening ברכה לוולה, the first עולה, the קריאת התורה that is recited after עולה שמא שמא the responsibility of the last עולה. At the time of the גמרא גמרא, the procedure changed. Each ברכו recited ברכו and the ברכו before the קריאה and recited the ברכה after the ברכה. The justification for changing the procedure was: משום הנכנסין ומשום היוצאין those who began listening to the ברכה after the first עולה ברכו מולה מולה ברכה and the first עולה ברכו מולה ברכו מולה ברכו ברכו ברכו שולה ברכו ומשום ברכו ומשום ברכו ומשום ברכו ומשום ברכו ומשום ברכו ומשום מולה ברכו ומשום מולה ברכו ומשום ברכו ברכו ומשום ברכו ומשום

רש"י מסכת מגילה דף כא' עמוד ב'-משום הנכנסין – שאם יכנס אדם לבית הכנסת אחר שבירך ראשון, ואם לא ישמע את האחרים מברכין, יאמר: אין ברכה בתורה לפניה. *ומשום היוצאין* – ולא שמעו את החותם מברך לאחריה, והראשונים לא ברכו, יאמרו היוצאים: אין ברכה בתורה לאחריה.

It is difficult to explain why the issue of individuals entering after the first עולה ברכו מחלם and the first קריאת התורה and the first ברכה and the issue of those who depart during עולה ברכה before the last עולה ecites the second ברכה only became a concern at the time of the עולה. The opposite should have been true. At the time of the קריאת התורה, משנה was occurring more often in open areas (i.e. not in synagogue buildings) than it was occurring in the time of the אברא אולה. A second difficulty: why would someone who regularly listens to קריאת התורה suddenly misconstrue what is occurring after witnessing התורה second the sisue. Perhaps this procedural change took place when הו"ל became concerned with Jewish/Christians or non-Jews being present in synagogue who either enter the synagogue after the opening is recited or leave the synagogue before the closing ברכה is said. Those are individuals who might misconstrue the failure of an עולה to recite one or the other ברכה as evidence that members of the Jewish community are no longer willing to assert what is said in those in those are either ברכות either וברכות either וברכות ether וברוך בון לנו or משר בחר בנו ether וברכות ether וברוך בון לנו or משר בחר בנו ether וברכות ether ברכות ether is ether and ether ether what is said in those are either assert what is

TRANSLATION OF SOURCES

"בות ברק ה' פסוק ה'. בתמיה פרק ה'. And Ezra opened the book in the sight of all the people; for he was above all the people; and when he opened it, all the people stood up; 6. And Ezra blessed the Lord, the great God. And all the people answered, Amen, Amen, lifting up their hands; and they bowed their heads, and worshipped the Lord with their faces to the ground.

רברים פרק לב', ג'-When I proclaim the name of the Lord; ascribe greatness to our G-d.

"" - When I read and mention G-d's name, ascribe greatness to our G-d by blessing his name. This is the source for the rule that those hearing a Bracha in the Beis Hamikdash had to respond by saying: Baruch Shem Kvod Malchuso.

שבתי הכמים Maybe we can interpret Moshe Rabbeinu's statement to mean that we need to respond with the word: Amen. Why does Rashi feel the need to limit the verse as representing what must be done in the Beis Hamikdash. Let it also represent what must be done outside of the Beis Hamikdash. It is therefore necessary to explain that since Moshe Rabbeinu used the words: Havu Godel, ascribe greatness, it is not enough to say: Amen; the word: Amen is not an expression of greatness; rather it is the means by which you express belief in what has been said. In addition because Moshe Rabbeinu used the words: Ki Shem Hashem Ekra, when I call out G-d's name, he meant G-d's name of four letters which cannot be said as it is written outside of the Beis hamikdash.

מופרים פרק יג' הלכה ה' after coming forward for his aliya. One Tanna said: he should open the Torah scroll, look at the place where the reading will begin, close the Torah scroll and then recite the Bracha. The other Tanna said: open the scroll, look at the place where the reading will begin and make the blessing (it is not necessary to close the scroll). Rabbi Zeira father of Rabbi Yermiya, Rabbi Masneh in the name of Shmuel said: the Halacha follows the opinion that all that is necessary is to open the scroll, look at the place where the reading will begin and then recite the blessing. What is the reason? It is a verse from the book of Nehemia: and when he opened it, all the people stood up. What is written after? And Ezra blessed the great G-d. How did Ezra ascribe greatness to G-d? Rav Gidal said: by Ezra pronouncing the ineffable name of G-d; Rav Masnah said: by reciting a Bracha.

רתלמוד בבלי מסכת מגילה דף כא' עמ' ב'-NEITHER LESS NOR MORE [etc.]. A Tanna stated: The one who reads first makes a blessing before the reading, and the one who reads last makes a blessing after it. Nowadays that all make a blessing both before and after the

reading, the reason is that the Rabbis ordained this to avoid a misunderstanding on the part of people entering and leaving synagogue.

ממכת מגילה דף כא' עמ' ב'-משנה Mishnah. He who reads the Megilah may do so either standing or sitting. Whether one reads it or two read it together they the congregation has performed its obligation. In places where it is the custom to say a Bracha after Megilah reading, it should be said, and where it is not the custom it need not be said. On Mondays and Thursdays and on Shabbos at Mincha, three read from the Torah, neither more nor less, nor is a Haftorah head from a prophet. The one who reads first in the Torah and the one who reads last make respectively a blessing before reading and after.

רש"י מסכת מגילה דף כא' עמוד ב'-משום הנכנסין. If a person entered into the synagogue after the first Oleh made the opening Bracha and did not hear others make a Bracha will conclude that no Bracha is required before reading from the Torah. רכשום היוצאין. If a person left the synagogue before the last Oleh made the closing Bracha and did not hear anyone make a closing Bracha, he will conclude that no Bracha is required after reading from the Torah.

SUPPLEMENT

To assist anyone who would like to study the פיוטים for ברה, I am providing a translation of the comments of Rabbi Zeligman Baer, זצ"ל, to several of the פיוטים that are found in his סידור עבודת ישראל.

אצולת אומן

אצולת אומן. A reference to Torah based on the verse:

:משלי פרק ל-ן אָדְיָה אָצְלוֹ אָמוֹן וְאֶדְיֶה שַׁעְשָׁעִים יוֹם יוֹם מְשַׂהֶקֶת לְּפְנְיו בְּכָל עֵת: Then I was by him, like a little child; and I was daily his delight, rejoicing always before him;

הנבכיה.In her depth;

האת. A reference to the Torah Reading for פרשת פרה: פרשת פרה אדומה: "ואת". הקת התורה של פרה אדומה: "All these words refer to being hidden and concealed; פקוקה בקוקה בקוקה phrase in the Talmud:

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קכה עמוד ב-פקק החלון;

One may close the skylight with it;

-גלומה From the verse:

מלכים ב פרק ב פסוק ח-וַיִּקַח אֵלְיָהוּ אֶת אַדַּרְתוֹ וַיִּגְלֹם וַיַּכֶּה אֶת הַמַּיִם וַיֵּחְצוּ הֵנָּה וְהַנְּה וַיַּעַבְרוּ שִׁנִיהֵם בָּחַרַבָה:

And Elijah took his mantle, and wrapped it together, and struck the waters, and they parted to one side and to the other, so that the two went over dry ground.

-נקוקה From the verse:

ישעיהו פרק ז פסוק יט-וּבָאוּ וְנָחוּ כֻלֶּם בְּנַחֲלֵי הַבַּתוֹת וּבִנְקִיקֵי הַפְּלָעִים וּבְכֹל הַנַּעֲצוּצִים וּבִכֹל הַנַּהֲלֹלִים:

And they shall come, and shall rest all of them in the desolate valleys, and in the holes of the rocks, and upon all thorns, and upon all bushes.

דבורה על אופן- From the verse:

משלי פרק כה פסוק יא –תַפּוּחֵי זָהָב בִּמַשִּׂבִּיוֹת בָּסֶף דָּבָר דְּבָר עַל אָפִנְיו:

A word fitly spoken is like apples of gold in a setting of silver.

המעזקה והמעזקה From the verse:

ישעיהו פרק ה פסוק ב-וַיְעַזְּקָהוּ וַיְסַקְּלֵהוּ וַיִּשְּעָהוּ שֹׁרֵק וַיִּבֶן מִגְדָּל בְּתוֹכוֹ וְגַם יֶקֶב חָצֵב בּוֹ וַיְקַוּ לַצְשׁוֹת עָנָבִים וַיַּעַשׁ בִּאָשִׁים:

And he dug it, and cleared away its stones, and planted it with the choicest vine, and built a tower in its midst, and also made there a winepress; and he looked for it to yield grapes, and it yielded wild grapes.

בלא רחוקה בלא רחוקה-Engraved is the Mitzvah in the Torah that is described as not far away in the verse:

דברים פרק ל פסוק יא–כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךְ הַיּוֹם לֹא נִפְלֵאת הָוֹא מִמְּךְ וְלֹא רִחֹקָה הָוֹא:

For this commandment which I command you this day, is not hidden from you, nor is it far off.

הוסה. It is special because of the many Halachic details in it.

אמורה. Enclosed; based on the verse:

תהלים פרק סט פסוק מז–אַל תִּשְּׂמְפֵנִי שִׁבֹּלֶת מַיִם וְאַל תִּבְּלָעֵנִי מְצוּלָה וְאַל תָּאְטַר עְלַי בְּאֵר פֿיה:

Do not let the flood of water sweep over me, or the deep swallow me up, or the pit shut her mouth over me.

in the verse: חמוקה בה מחוקה בה מחוקה בה מחוקה בה מחוקה בה מחוקה

שיר השירים פרק ז פסוק ב-מַה יָפּוּ פְעָמֵיִךְ בַּנְּעֶלִים בַּת נָדִיב חַמּוּמֵי יְרֵכִיִךְ כְּמוֹ חֲלָאִים מַעִשֵּׂה יָדִי אָפָּן:

How beautiful are your feet in sandals, O prince's daughter! your rounded thighs are like jewels, the work of the hands of an artist.

The stain is erased by the ashes of the Red Heifer.

ממרה חקה גזר

בנון From Mount Sinai. Based on the verse:

תהלים פרק סח פסוק מז–הַר אֱלֹהִים הַר בְּשָׁן הַר גַּבְנָגִּים הַר בְּשָׁן:

O mighty mountain! O Mountain of Bashan! O many peaked mountain! O Mountain of Bashan!

אמן. Moshe Rabbeinu;

אור To make oneself ready;

באביה-Looked into the matter;

-למוזר Based on the verse:

תהלים פרק סט פסוק ט-מוּזֶר הָיִיתִי לְאֶחָי וְנְכְרִי לִבְנֵי אָמִּי:

I have become a stranger to my brothers, and an alien to my mother's children.

ערך-G-d;

עבור מפלתל-See Rashi's comments to the verse:

במדבר פרק יט פסוק ב-זאת הֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה ה׳ לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְּׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךְ פָּרָה אֲדָשָּה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּה מוּם אֲשֶׁר לֹא עְלָה עְלֶיהָ עֹל:

This is the ordinance of the Torah which the Lord has commanded, saying, Speak to the people of Israel, that they bring you a red heifer without spot, which has no blemish, and upon which never came yoke;

להבין את התפלה

רש"י במדבר פרק ים פסוק ב–זאת חקת התורה – לפי שהשמן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה מעם יש בה, לפיכך כתב בה חקה, גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה:

באגר משור. That the cow should not have two black hairs or white hairs tied together in one area;

בעלתה בסגן. It was prepared by Elazar Ha'Kohen, head Kohain, second to the Kohain Gadol.

צור צרורה. The procedures concerning the Parah Aduma were bundled together and given to Elazar to implement.

מומי-Closed in a grave.

קפאון חק

אלפת היקר. From the phrase: שגר אלפיך, the produce of your cows. This means the special cow.

לפענח. To reveal, from the words: אפנת פענה which is translated in Aramaic to mean: one who reveals secrets.

דמות. To taste, from the words: הגמאיני לא, drink a little water.

בהן בהן-You should be a Kohain for us.

אמרתי אחכמה

איתיאל-This is a reference to King Solomon as in the verse:

:משלי פרק ל פסוק א–דְּבְרֵי אָגוּר בִּן יָקֶה הַמַּשְּׂא נְאָם הַגָּבֶר לְאִיתִיאֵל לְאִיתִיאֵל וְאָבְל The words of Agur the son of Jakeh, the burden. Thus says the man: I am weary, O God, I am weary, O God, and I am consumed. להחליש-Lot:

אצורה ומפרשה

דופות לבעלי אסופות-To Sages based on the verse:

:קהלת פ' יב, יא–דְּבְרֵי חֲבָמִים בַּדְּרְבֹנוֹת וּבְמַשְּׂמְרוֹת נְמוּעִים בַּעֲלֵי אֲסֻפּוֹת נִהְנוּ מֵרֹעֶה אֶחְד The words of the wise are like goads, and like nails firmly fixed are the collected sayings, which are given by one shepherd.

Revealed; חשופות

ברורת-Another word for souls based on the verse:

שמואל א פרק כה פסוק כמ-וַיָּקֶם אָדָם לִרְדָפְּדְ וּלְבַמֵּשׁ אֶת וַפְּשֶׁדְ וְהָיְתָה וָפָשׁ אַ-דֹנִי צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים אֵת ה׳ אֶ-לֹהֶידְ וִאֵת נֶפֶשׁ אֹיָבֶידְ יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹדְ כַּף הַקְּלַע:

If men rise up to pursue you, and to seek your soul; the soul of my lord shall be bound in the bundle of life with the Lord your God; and the souls of your enemies, he shall sling out, as from the hollow of a sling. במופות Lusting after;

חפות הרווחה. to add drunkenness;

בפוץ בעניו. streams of water flow;

מדרש בהסכית-As in the following:

מדרש תנחומא (ורשא) פרשת חקת סימן ו-אמר שלמה על כל אלה עמדתי ופרשה של פרה אדומה חקרתי ושאלתי ופשפשתי אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני (קהלת ז) מי כהחכם ומי יודע פשר דבר (שם /קהלת/ ח) מי כהחכם זה הקדוש ב״ה שכתוב (משלי ג) ה׳ בחכמה יסד ארץ, ומי יודע פשר דבר זה הקב״ה שפירש את התורה למשה שנאמר חכמת אדם תאיר פניו (קהלת ח), אמר רבי יודן גדול כחן של נביאים שמדמים דמות גבורה של מעלה לצורת אדם שנאמר (דניאל ח) ואשמע קול אדם וגו׳, ורבי יהודה בר סימון אמר מהכא (יחזקאל א) ועל דמות הכסא כמראה אדם, ועוז פניו ישונה שהוא משתנה ממדת הדין למדת רחמים על ישראל, אמר רבי יהושע דסכנין בשם ר׳ לוי על כל דבר ודבר שהיה הקב״ה אומר למשה היה אומר לו מומאתו ומהרתו כיון שהגיע לפרשת אמור אל הכהנים וגו׳ אמר משה לפניו רבש״ע אם נממא הכהן במה תהא מהרתו, לא השיבו, באותה שעה נתכרכמו פניו של משה כיון שהגיע לפרשת פרה אדומה א״ל הקב״ה למשה אותה מדה שאמרתי לך אמור אל הכהנים ואמרת לי אם נממא במה תהא כפרתו ולא השיבותיך זו היא כפרתו ולקחו לממא מעפר שריפת החמאת וגו׳.

בת שתים-This is how the first Mishna begins in Maseches Parah; בצר ציר תחן-Moshe Rabbeinu, the devoted envoy prayed;

דלמי ואת. To the Jewish people;

עו פנים-As in the verse:

יַשְׁנֶּא: יְשְׁנֶא: אָרָם תְּאִיר פְּנְיו יְשֻׁנֶּא: קָהְלֹת פּרק ח פּסוק א–מִי בְּהֶחְכָם וּמִי יוֹדֵעַ פֵּשֶׁר דְּבָר חְרְכַּמַת אָדְם תְּאִיר פְּנְיו יְשֻׁנֶּא: Who is like the wise man? and who knows the meaning of a matter? A man's wisdom makes his face shine, and the boldness of his face is changed.

ויערך זאת. He laid out for him the section beginning with the word: וואר. i.e. dealing with the Parah Aduma.

אמרה סנונה

סנונה-Clear; like something that was strained through a strainer.

מערופה-Comes from the phrase: עגלה ערופה. The calf with the broken neck.

בוקוק שבעה בשבעה. This phrase is based on the fact that words repeat in series of seven in Parshat Parah Aduma. Rabbi Chanon found within Parshas Parah that there are seven words that appear seven times each: seven times the word: ברות; seven times the word:

ארפות; seven times the word: הויות; seven times the word: שרפות; seven times the word: מהורים; seven times the word: מהורים; if someone tells you

להבין את התפלה

that there is not seven mentions of each word, tell them to include the words: Moshe and Aharon. This Midrash presents some difficulties. The word: הבות only appears five times, so if you add the names of Moshe and Aharon, you do have seven references. But the word: הוא only appears five times; so too the other words. This Midrash needs further explanation. However, the reference to seven cows can be interpreted to referring to the seven Red Heifers that were used in total throughout the history of the Jewish people. The first was prepared by Moshe Rabbeinu; Ezra prepared the second; the other five were prepared between the time of Ezra and the destruction of the Second Beis Ha'Mikdash as is explained in Maseches Parah Mishna 6.

הבואיה. In hard to get to parts of the animal;

יעשה מהון כהן - In accordance with Mishna Parah chapter 3, Mishna 6:

משנה מסכת פרה פרק ג משנה ו–וכבש היו עושים מהר הבית להר המשחה כיפין ע"ג כיפין וכיפה כנגד האומם מפני קבר התהום שבו כהן השורף את הפרה ופרה וכל מסעדיה יוצאין להר המשחה:

-עבור כורה שוחה Out of concern for the Saducees as stated in Mishna seven supra.

משנה מסכת פרה פרק ג משנה ז–לא היתה פרה רוצה לצאת אין מוציאין עמה שחורה שלא יאמרו שחורה שחטו ולא אדומה שלא יאמרו שתים שחטו רבי יוסי אומר לא משום זה אלא משום שנאמר והוציא אותה לבדה וזקני ישראל היו מקדימים ברגליהם להר המשחה ובית טבילה היה שם ומטמאים היו את הכהן השורף את הפרה מפני הצדוקים שלא יהיו אומרים במעורבי שמש היתה נעשית:

Mishnah 7. If the cow refused to go out, they may not take out with it a black one lest it be said, 'a black cow has been slain' nor another red cow lest it be said, 'two have been slain'. R. Jose stated: it was not for this reason but because it is said in scripture and he shall bring her forth, by herself. The elders of Israel used to precede them on foot to the Mount of Olives, where there was a place of immersion. The priest that was to burn the cow was deliberately made unclean on account of the Saducees: in order that they should not say, 'only by those on whom the sun has set must it be prepared'.

שהה שברכת ולא שהה So it is written in handwritten manuscripts. It means that it was not a hindrance.

To set on fire.

חריות-Branches of a palm tree following the opinion of Rabbi Akiva in Mishna 9 even the Halacha does not follow his opinion:

משנה מסכת פרה פרק ג משנה מ-כפתוה בחבל של מגג ונתנוה על גב המערכה ראשה

בדרום ופניה למערב הכהן עומד במזרח ופניו למערב שחט בימינו וקבל בשמאלו רבי יהודה אומר בימינו היה מקבל ונותן לשמאלו ומזה בימינו טבל והזה שבע פעמים כנגד בית קדש הקדשים על כל הזיה טבילה גמר מלהזות קינח את ידו בגופה של פרה ירד והצית את האש באליתות ר"ע אומר בחריות:

Mishnah 9. It was bound with a rope of bast and placed on the pile with its head towards the south and its face towards the west. The priest stood in the east with his face towards the west. He slaughtered with his right hand and received the blood with his left. R. Judah said: he received the blood with his right hand, put it on his left hand and then sprinkled with his right. Seven times he dipped his finger in the blood and sprinkled it towards the holy of holies, dipping once again for each sprinkling. Having finished the sprinkling he wiped his hand on the body of the cow, came down and kindled the fire with chips. R. Akiba said: with dry branches of palm-trees.

בחרב-Enlarged.

שער איתן-It is the western wall of the Beit Hamikdash as in the verse:

יחזקאל פרק מ פסוק מו– הָאִיתוֹן עַל לִפְנֵי אֶלֶם הַשַּׁעַר הַפְּנִימִי חֲמִשִּׁים אַפָּה:

And from the front of the gate of the entrance to the front of the inner vestibule of the gate were fifty cubits. And as the P"TT explains:

מלכים ב פרק יא פסוק ו–וְהַשְּּלִשִּׁית בְּשַׁעַר סוּר וְהַשְּּלִשִּׁית בַּשַּׁעַר אַחַר הָרָצִים וּשְּׁמַרְהֶם אֶת מִשְׁמֵרֵת הַבַּיִת מַפַּח:

רד"ק מלכים ב פרק יא פסוק ו–בשער סור – ובדברי הימים בשער היסוד ות"י בתרע גבריא ויש נסחאות בתרע נמוריא ובדברי רז"ל שהוא שער המזרחי ושבע שמות נקראו לו שער סור ששם היו ממאים פורשים הה"ד סורו ממא קראו למו שער היסוד ששם היו מיסדים את ההלכה, שער חרסית שהיה מכוון כנגד זריחת החמה הה"ד האומר לחרם ולא יזרח, שער האיתון שהוא משמש כניסה ויציאה, שער התוך שהוא ממוצע בין שני שערים שער חדש ששם חדשו סופרים את ההלכה שער עליון שהוא למעלה מעזרת ישראל:

דה ארז זה In accordance with Mishna 10 supra

משנה מסכת פרה פרק ג משנה י–נבקעה ועמד חוץ מגתה נמל עץ ארז ואזוב ושני תולעת אמר להן עץ ארז זה עץ ארז זה אזוב זה אזוב זה שני תולעת זה שני תולעת זה ג' פעמים על כל דבר ודבר והם אומרים לו הין והין ג' פעמים על כל דבר ודבר:

Mishnah 10. When it burst he took up a position outside its pit and taking hold of cedar wood, hyssop and scarlet wool, he said to the bystanders, 'is this cedarwood? Is this cedarwood?' 'Is this hyssop' 'Is this scarlet wool? Is this scarlet wool?' Three times he repeated each question and they answered him 'yea, yea!' — three times to each question.

-תרגל Went;

בקוקים. The dead who lie in the crevices of the graves.